

Landsbygdens polis på väg med en ung generation

Sammanfattning

Den arbetsgrupp som SmåKom tillsatt för att studera polisläget på landsbygden och komma med förslag till förändringar har nu genomfört en andra fas i utredningsarbetet. Den första har bestått i flera års arbete med att uppvakta olika polismyndigheter och politiskt ansvariga organ i syfte att förstärka och förbättra polisverksamheten på landsbygden. Flera enkäter till våra kommuner fanns som grund för denna insats. Denna andra fas har innehållit en rad olika träffar med aktiva poliser samt unga polisaspiranter i syfte att finna strategiska förslag för att en gång för alla ge landsbygdsregionerna det polisskydd landsbygdens medborgare kräver.

Vi känner nu att vi fått en god samlad bild av problem- och behovsbilden i skilda delar av landet men också av hur vi skulle kunna ta oss ur dagsläget till en betydligt bättre situation. Dessa bilder och förslag presenteras kortfattat på de följande sidorna i likhet med några förslag om hur SmåKom skulle kunna arbeta vidare med uppslagen under hösten 2006.

Det står helt klart för arbetsgruppen att polismyndigheterna själva inte har förmågan att reorganisera och effektivisera polisens arbete på främst regional och lokal nivå. Vi är därför övertygade om att bl.a. SmåKom i samverkan med SKL kan fylla en väsentlig roll som initiativtagare till en total förbättring av polisens arbete på landsbygden och i de mindre tätorterna. I den fortsatta texten finns ingredienser i ett sådant initiativ.

Vi föreslår slutligen att vi med början i höst har uppföljningsträffar med de unga poliser vi mött på ett antal träffar landet runt samt att SmåKom sammankallar en arbetskonferens i början av oktober 2006 som startfasen på ett slutligt initiativ från vår sida för att om möjligt skapa en polisverksamhet på landsbygden som motsvarar medborgarnas behov och önskemål.

På arbetsgruppens uppdrag

Ronny Svensson

Bakgrund

SmåKoms arbetsgrupp kring polisproblemen på landsbygden har nu genomfört intervjuer med i huvudsak unga poliser på sex olika orter. I Falun träffade vi två unga poliselever, som nu är polisaspiranter och snart legitimerade poliser, samt en mycket erfaren landsbygdsplacerad polis. I december 2005 hade vi ett möte vid Polishögskolan i Stockholm med sex unga poliselever, som snart skulle ut på sin första polistjänstgöring som aspiranter. Därefter har vi träffat äldre och yngre poliser i Kristinehamn, Örebro, Växjö och Kumla (Örebro läns södra polisdistrikt). Träffarna har varit mycket givande för vår arbetsgrupp som underlag för vårt fortsatta arbete. I samtliga fall önskade våra intervjupersoner en uppföljningsträff under hösten 2006.

Arbetsgruppen

Samtalen har uppenbarligen varit ömsesidigt givande eftersom önskemål om fortsatta kontakter uttryckts vid samtliga intervjutillfällen. SmåKoms arbetsgrupp har bestått av Lena Olsson Malung/Sälens kommun, Måna Mattsson Skinnskattebergs kommun, Bo Lönnquist Torsås kommun, Inge mar Niklasson Emmaboda kommun samt SmåKoms sekr. Ronny Svensson.

Problem/behov i dagsläget

Våra intervjupersoner har i samtalen formulerat följande problem med dagens polisverksamhet:

- otidsenlig administration inklusive utbrett blankettraseri, krångliga dataprogram
- brist på administrativ personal som kräver många polistimmar vid datorn varje pass – ofta halva arbetstiden
- undermålig teknik används för kommunikation och rapportskrivande
- samverkan med soc + sjukhus viktig men hindras idag p.g.a. brist på resurser
- polisens lokala förankring för svag idag
- löneläget mindre bra på landsbygden. Storstan erbjuder bättre löner
- mätbara mål bör finnas för verksamheten
- uttryckning avbryter alltför ofta ett planerat, långsiktigt arbete
- svårt att få äldre poliser till yttre tjänst
- yngre och äldre poliser vill lära av varandra men har ofta olika syn på arbetsmetoder
- sekretessfrågor ofta ett stort hinder mellan myndigheter som vill samverka
- ett par yngre poliser är rädda för att universitetsutbildning på många ställen leder till att man mer rekryterar fler ”byråkrater” än aktivt verksamma fältpoliser
- könsblandningen är en stor tillgång
- ensamarbete bör undvikas i alla lägen
- farligt när vaktbolag tar över alltmer av bevakningen
- länspolismästarna bestämmer för mycket var nya poliser hamnar i ett län. I regel fyller man alla vakanser i residensorten innan små kommuner får tillökning
- passlösningen en katastrof för medborgarna. Har dragit ner antalet adm. anställda
- få poliser kan arbeta dygnet runt – ofta mindre än 25 %
- ständiga omorganisationer minskar effektiviteten i arbetet
- polisstationer med få öppna timmar ingen bra lösning
- otryggheten bland medborgarna ökar på landsbygden

Förslag från samtalen

- bra förslag att ha gemensam reception med andra aktörer som kommunerna, räddningstjänsten och kanske andra offentliga servicegivare i en kommun – gärna en reception som är öppen dygnet runt
- modern teknik skulle medge att färdigställa rapporter på plats och under bilfärd
- bra att ha regelbundna träffar med medborgarna i varje kommun
- flera unga poliser bör få jobb på samma plats
- tandemrekrytering löser ofta förekommande familjeproblem
- i Värmland har man ett beslut om att det skall finnas en påtaglig polisiär närvaro i varje kommun. Bra förebyggande arbete i Storfors
- gärna poliskontor i kommunhuset med gemensam service – se ovan
- fler poliser ofrånkomligt – 22/23.000 istället för 17.000
- det förebyggande arbetet måste byggas ut i flertalet kommuner
- samverkan med andra aktörer som brandkåren, som ofta är först på olycksplats
- lokala arrest-/tillnyktringslokaler bör finnas. Idag används för mycket polisarbetstid till transporter av personer till ett fåtal häkten i varje län
- det bör finnas prioriterade mål för varje dags/veckas/månads arbetsinsatser
- snabba insatser behövs för att bl.a. ta bort klotter, fyllon i centrum etc
- polisen vill vara med vid samhällsplaneringen så att man undviker bl.a. farliga ställen som stora buskage vid gång- och cykelstråk, enligt belägna undergångar under vägar, bygger upp en effektiv belysning etc Vi borde göra en handbok om detta som i Sundbyberg
- lokala BRÅ-råd allt viktigare
- bidrag till föreningar bör villkoras för bl.a. att stimulera insatser för förebyggande arbete
- fler utbildningsorter för poliser
- positivt med utlokaliserad utbildning på landsbygden - distansutbildning
- Beglers utredningsförslag bör genomföras för att frigöra mer polisresurser
- informera aktivt om landsbygden på polishögskolorna
- gärna praktik på skilda orter under olika utbildningsterminer
- unga poliser vill gärna ha aspiranttid på landsbygden
- varför inte pröva landsfiskalmodellen i modern tappning?
- kommunal polis i skilda former borde prövas
- med god lokalkännedom hos polisen klarar vi att lösa 85 % av brotten
- närpolisreformen – ett skämt i praktiken men bra som idé

SmåKoms reflektioner

- det verkar som om unga poliser ser positivt på landsbygden om man informerar tidigt om miljö, arbetsvillkor, fritidsaktiviteter, boende etc, skapar intressanta tjänster, skapar jobb till sambomedlemmar, rekryterar minst två unga poliser samtidigt till en mindre ort och en del annat. Att ha praktik under terminer och få aspiranter ökar chanserna att arbeta på landsbygden
- landsbygdkommunerna skulle kunna medverka till att polistjänster blir extra intressanta – exempelvis via avancerad samverkan med andra myndigheter inklusive vården, utbildningarna och sjukvården
- vore det möjligt att kombinera lokalt verksam polis med administrativa jobb som betalas av offentlig sektor samtidigt som man inrättar en dygnetruntöppen reception?
- distansutbildning av poliser kan initieras av kreativa kommuner som skapar intressanta arbetsmiljöer för flera olika grupper av offentligt anställda

- regelmässig kontakt med unga poliser bör ske i SmåKoms regi
- det är svårt att tänka sig att polisorganisationen inifrån skapar en väl fungerande polis på landsbygden. Förslagen måste komma från våra egna kommuner
- unga poliser är intresserade att få pröva olika lokala modeller för hur polisarbetet skall läggas upp. Detta bör vara en intressant ingång för småKom

Förslag om fortsatt process

- särskilda uppföljningsträffar i höst
- arbetskonferens i höst – början av oktober – där vi bjuder in viktiga beslutsfattare inom polisorganisationen samt från Riksdag och regering. Lämpliga personer att bjuda in är våra egna intervjupersoner, intresserade riksdagsledamöter, SKL:s två polisintresserade medarbetare, kanske ett par länspolismästare, Ann-Marie Begler RPS samt ev Björn Eriksson från Östergötland.

Rapportör SmåKoms sekr Ronny Svensson